

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ "Право Європейського Союзу: основи теорії"

Підручники, навчальні посібники, тексти лекцій

Гердеген М. Європейське право: пер. з нім. / М. Гердеген. – К.: КІС, 2008. – 524 с.

Дайнен Д. Дедалі міцніший Союз. Курс європейської інтеграції / Д. Дайнен; пер. з англ. М. Марченко. – К.: КІС, 2006. – 699 с.

Дахно І. І. Право Європейського Союзу: навч. посібник / За ред. д.е.н., проф. І. І. Дахна / І. І. Дахно, В. М. Алієва-Барановська. – К.: «Центр учбової літератури», 2017. – 416 с.

Європейська інтеграція: навч. посібник / за ред. М. І. Макаренка, Л. І. Хоменка. – К.: «Центр учбової літератури», 2018. – 344 с.

Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 212 с

Копійка В. В. Європейський Союз: історія і засади функціонування: посіб. / В. В. Копійка, Т. І. Шинкаренко; за ред. Л. В. Губерського. – К.: Знання, 2009. – 751 с.

Основи права Європейського Союзу: нормативні матеріали/ Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; за заг. ред. проф., д-ра юрид. наук, чл.-кор. НАПрН України М.В. Буроменського [упоряд.: М. Буроменський та ін.]. - Харків: Право, 2015. – 326с.

Право Європейського Союзу: основи теорії: підручник/ [Т. М. Анакіна, Т. В. Комарова, О. Я. Трагнюк, І. В. Яковюк та ін.] ; за заг. ред. І. В. Яковюка. – Харків : Право, 2019. – 360 с.

Право Європейського Союзу: навч. посіб. / за заг. ред. Р. А. Петрова. – 2-ге вид. – К.: Істина, 2009. – 376 с.

Право Європейського Союзу: підруч. / за ред. В. І. Муравйова. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – 704 с.

Право Європейського Союзу: підручн. / за ред. Р.А. Петрова. К.: Істина, 2017. 384 с.

Правова природа Європейського Союзу // Конституційне право зарубіжних країн: навч. посіб. / М. С. Горшенцова, К. О. Закоморна, В. О. Рієка та ін.; за заг.

ред. В. О. Ріяки. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – С.236-240.

Мусис Н. Усе про спільні політики Європейського Союзу: пер. з англ. / Н. Мусис. – К.: К.І.С., 2005. – 446 с.

Монографії

Державний суверенітет в умовах європейської інтеграції: моногр. / за ред. Ю. П. Битяка, І. В. Яковюка. – К.: Право України, 2012. – 336 с.

Історія європейської інтеграції від Римської імперії до Європейського Союзу: моногр. / під ред. І. В. Яковюка. – К.: Право України, 2012. – 208 с.

Комарова Т.В. Суд Європейського Союзу: розвиток судової системи та практики тлумачення права ЄС: монографія. Харків: Право, 2018. 528 с.

Комарова Т. В. Юрисдикція Суду Європейського Союзу: моногр. Х: Право, 2010. – 360 с.

Копійка В. В. Європейський Союз: досвід розширення і Україна. – К.: Юрид. думка, 2005. – 448 с.

Кравчук І. В. Гармонізація національних правових систем з правом ЄС / І. В. Кравчук, М. В. Парапан. – К.: Слово, 2004. – 319 с.

Микієвич М. М. Інституційне право Європейського Союзу у сфері зовнішньої політики та безпеки: моногр. – Л.: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. – 416 с.

Тюшка А. Договір про конституцію для Європи: гене-зис, юридична природа, політична цінність: моногр. – К.: К.І.С., 2007. – 228 с.

Свобода П. Вступ до європейського права / П. Свобода; пер. с чес. О. Андрійчука. – К.: К.І.С., 2006. – 280 с.

Стрельцова О.В. Конституціоналізація процесу асоціації України і Європейським Союзом: теорія та практика: монографія. Київ, 2017. 532 с.

Яковюк І. В. Правові основи інтеграції до ЄС: загальнотеоретичний аналіз: монографія. Харків: Право, 2013. 760 с.

Статті

Анакіна Т. Прецедентні рішення Суду Європейських співтовариств у становленні правопорядку ЄС// Підприємництво, госп-во і право. – 2008. – № 2. – С. 49-52.

Бондарчук Л. В., Литвинюк Л. В., Дорох А. В. Європейський Союз та основні етапи його створення, наслідки та механізм взаємодії. Молодий вчений. 2018. № 5 (57). С. 681-684.

Брацук І. Вплив Суду ЄС на формування та розвиток принципу прямої дії Європейського Союзу // Юридична Україна. – 2010. – № 2. – С. 129-132.

Брацук І. Конституційно-правовий механізм взаємодії права Європейського Союзу та національного права держав-членів // Підприємництво, госп-во і право. – 2009. – № 9. – С. 18-21.

Брацук І. Механізм імплементації норм права ЄС у національні правопорядки держав-членів: загальнотеоретична характеристика // Юридична Україна. – 2009. – № 5. – С. 126-131.

Венецька О. Хартія фундаментальних прав Європейсько-го Союзу та Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: проблеми взаємодії // Держава і право. Юрид. і політ. науки: зб. наук. пр. / Ін-т держа-ви і права ім. В. М. Корецького НАН України. – 2007. – № 38 – С. 161-167.

Вдовиченко О. Основні зміни інституційної системи Європейського Союзу після Лісабонського договору // Юрид. Україна. – 2010. – № 9. – С.118-123.

Гладенко О. Лісабонський договір 2007 р. як новий етап еволюційного розвитку права Європейського Союзу // Вісн. Центр. виборч. комісії. – 2008. – № 1 (11). – С. 73-77.

Дідікін А. Лісабонський договір і реформа правової системи Європейського Союзу // Юридичний журнал. – 2010. – № 1. – С. 42-43.

Довжук О. В. Правові засади співробітництва між Україною та ЄС в сфері юстиції, свободи, безпеки та руху осіб // Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2015. Випуск 125 (частина I). С. 95-105.

Євглевська О. Л. Адаптація законодавства як умова майбутнього членства України в Європейському Союзі // Держ. буд-во та місц. самоврядування. – 2009. – № 17. – С. 118-129.

Кисильова К. Європейська інтеграція: особливості сучасного етапу. Україна – Європейський Союз: від партнерства до асоціації : Український Щорічник з Європейських Інтеграційних Студій. Луцьк: Терен, 2019. Вип. II. 428 с. С. 163-169.

Комарова Т. В. Право приватних осіб на пряме оскарження актів інститутів Європейських співтовариств у судах ЄС// *Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту.* – 2007. – Вип. 7. – С. 123-127. – (Сер. Право).

Мовчан Ю. Лісабонський договір – новий етап європейського конституціоналізму// *Віче.* – 2008. – № 6. – С. 10-12.

Морозов С. О. Створення Європейської Ради 1974 р.: інституалізація міжурядової співпраці в рамках європейських спільнот. *Сторінки історії : збірник наукових праць.* 2019. Вип. 48. С. 186-207.

Москаленко О. М. До класифікації джерел права Європейського Союзу// *Вісн. Харк. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна.* – 2009. – Вип. 1 (5). – С. 55-60. – (Сер. Право).

Муравйов В. Взаємодія права Європейського Союзу з внутрішнім правом державчленів / В. Муравйов // *Часопис Київського університету права.* – 2004. – № 4. – С. 90-99.

Муравйов В. Види компетенцій реформованого Європейського Союзу// *Вісн. Київ. ун-ту ім. Тараса Шевченка: міжнар. відносини.* – 2009. – Вип. 37. – С. 53-57.

Муравйов В. І. Асоціація як перший крок до інтеграції// *Акт. пробл. міжнар. відносин.* – 2009. – Вип. 86. – ч. 1. – С. 85-96.

Муравйов В. Міжнародні угоди Європейського Союзу та *acquis communautaire* // *Право України.* – 2012. – № 3-4. – С. 306-320.

Пилипенко П., Рим О. Про свободу переміщення працівників країнами Європейського Союзу // *Вісник Львівського університету. Серія юридична.* 2018. Випуск 67. С. 189–198.

Прихненко М., Бабій Д. Ідея «об'єднаної Європи» в сучасних реаліях функціонування Європейського проекту. Історичні і політологічні дослідження. 2019. № 1 (64). С. 60-69.

Рабінович С. П. Гармонізація права України з правом Євросоюзу у контексті проблеми балансування пріоритетів національної правової політики // *Приват. право і підприємництво.* – 2009. – Вип. 8. – С. 152-155.

Сіденко В. Р. Кризові процеси у розвитку інтеграції в ЄС: витоки та перспективи. *Економіка і прогнозування.* 2017. № 1. С. 7-34.

Смирнова К. Концепція “м'якого” права (*soft law*) в Євро-пейському Союзі // *Право України.* – 2012. – № 3-4. – С. 329-336.

Стрельцова О. Становлення та розвиток принципу основних прав людини як джерела права Європейського Союзу // Право України. – 2003. – № 11. – С. 158-162.

Стрельцова О. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом: передумови, проблеми і перспективи // Право України. – 2012. – № 3-4. – С. 87-97. Ткаченко Є. В. Правовий статус громадян Європейського Союзу // Юрист України. – 2011. – № 1 (14). – С. 17-23.

Трюхан В. Інституційне забезпечення адаптації законодавства України до надбання спільноти в рамках виконання майбутньої Угоди про асоціацію Україна – ЄС / В. Трюхан // Вісн. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – 2011. – № 4. – С. 230-241.

Хомутенко Л. І., Хомутенко А. В. Теоретичне підґрунтя формування об'єднаної Європи. Економіка, управління та адміністрування. 2019. № 4 (90). С. 126-132.

Шпакович О. Принципи субсидіарності і пропорційності у праві Європейського Союзу // Право України. – 2012. – № 3-4. – С. 321-328.

Якименко Х. Основні підходи щодо розуміння правового статусу Європейського Союзу // Вісн. Акад. прав. наук України. – 2008. – № 2. – С. 262-272.

Якименко Х. Відображення ідеї наднаціональності в історії європейської інтеграції // Там же. – Х: Пра-во, 2008. – № 1. – С. 251-261.

Яковюк І. Державний суверенітет національних держав у складі Європейського Союзу: проблеми визначення // Там же. – 2004. – № 3 (38). – С. 114-126.

Яковюк І. Субсидіарність як принцип взаємовідносин національних держав і Європейського Союзу // Там же. – 2004. – № 4 (39). – С. 22-30.

Яковюк І. Громадянство Європейського Союзу: поняття і співвідношення з національним громадянством // Пробл. законності. – 2010. – Вип. 107. – С. 13-22.

Нормативні акти

Деякі питання адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: постанова Кабінету Міністрів України № 1365 від 15.10.2004 р. // Офіц. вісн. України. – 2004. – № 42. – Ст. 2763.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1365-2004-п#Text>

Договір про заснування Енергетичного співтовариства від 25.10.2005 р. // Офіц. вісн. України. – 2011. – № 1. – Ст. 1.
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_926#Text

Договір про заснування Європейської Спільноти (Договір про заснування Європейського економічного співтовариства)
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_017#Text

Договір про Європейський Союз 1992 р. URL:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text

Договір про функціонування Європейського Союзу 1957 р. URL:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text

Хартія про основоположні права Європейського Союзу 2007 р. URL:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_524#Text

Звіт про виконання угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом за 2015-2020 роки <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/evropejska-integraciya/vikonannya-ugodi-pro-asociaciyu/zviti-pro-vikonannya-ugodi-pro-asociaciyu>

План дій “Україна – Європейський Союз” від 21.02.2005 р. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_693#Text

Про виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: постанова Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 р. № 1106
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1106-2017-п#Text>

Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України щодо наближення законодавства України до права Європейського Союзу (acquis ЄС): постанова Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 р. № 160
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-2016-п#Text>

Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України № 1629-IV від 18.03.2004 р. // Відом. Верхов. Ради. – 2004. – № 29. – Ст. 367.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text>

Про засади внутрішньої і зовнішньої політики України: Закон України № 2411-VI від 01.07.2010 р. // Офіц. вісн. України. – 2010. – № 40. – Ст. 527.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>

Про затвердження стратегії інтеграції України до Європейського Союзу: Указ Президента України № 615/98 від 11.06.1998 р. // Офіц. вісн. України. – 1998. – № 24. – Ст. 870. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/615/98#Text>

Про заходи, пов'язані із запровадженням Європейським Союзом безвізового режиму для громадян України: Указ Президента України від 26.04.2017 р. № 146/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/146/2017#Text>

Про підтвердження курсу України на інтеграцію до Європейського Союзу та першочергові заходи у цьому напрямі: Постанова Верховної Ради України від 13.03.2014 р. № 874-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/874-18#Text>

Про Програму інтеграції України до Європейського Союзу: Указ Президента України від 14. 09. 2000 № 1072/2000 // Офіц. вісн. України. – 2000. – № 39. – Ст. 1648. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1072/2000#Text>

Про Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції: постанова Кабінету Міністрів України від 4 жовтня 2017 р. № 759 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/759-2017-п#Text>

Протокол до Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами про Рамкову угоду між Україною та Європейським Союзом про загальні принципи участі України в програмах Союзу від 22.11.2010 р. // Офіц. вісн. України. – 2011. – № 92. – Ст. 3360. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a41#Text

Угода про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими співтовариствами та їх державами-членами від 14.06.1994 р. // Там же. – 2006. – № 24. – Ст. 1794. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_012#Text

Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014 р. URL https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text

Угода між Європейським Союзом і Україною про визначення загальної схеми участі України в операціях Європейського Союзу із врегулювання криз від 13.06.2005 р. // Офіц. вісн. України. – 2008. – № 24. – Ст. 726. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_648#Text

Угода між Україною та Європейським поліцейським офісом про стратегічне співробітництво від 04.12.2009 р. // Офіц. вісн. України. – 2010. – № 96. – Ст. 3432. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-16#Text

Угода між Україною та Європейським співтовариством про спрощення оформлення віз від 18.06.2007 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 2008. – № 10. – Ст. 97. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_850#Text

Угода між Україною та Європейським співтовариством про реадмісію осіб від 18.06.2007 р. // Там же. – 2008. – № 9. – Ст. 86. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_851#Text

Угода про співробітництво щодо цивільної глобальної навігаційної супутникової системи (ГНСС) між Україною та Європейським співтовариством, його державами-членами від 01.12.2005 р. // Офіц. вісн. України. – 2007. – № 4. – Ст. 145. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_751#Text

Інтернет-ресурси

<http://europa.eu> — Офіційна сторінка Європейського Союзу
<http://www.eurotreaties.com/eurotexts.html>

тексти установчих договорів Європейського Союзу
www.minjust.gov.ua/file/23491 — Консолідовані версії Лісабонського договору (українською мовою)

<http://www.euractiv.com> — медіа портал Європейського Союзу

<https://minjust.gov.ua/acquis-communautaire> - акти acquis ЄС, перекладені на українську мову

<https://pulse.eu-ua.org> – прогрес виконання Угоди про асоціацію

<http://eur-lex.europa.eu/homepage.html> - пошукова система нормативних актів ЄС